

VÝVOJOVÁ PSYCHOLOGIE

Garant: *doc. Mgr. Lenka Lacinová, Ph.D.*

1. Metody vývojové psychologie, metodologické možnosti a meze výzkumů. Základní metodologické přístupy a nástroje ve vývojové psychologii. Výzkumy ve vývojové psychologii.
2. Vývojové teorie a vývojové modely - význam, principy, historie a současnost.
3. Darwinismus, etologie a současné biologizující pohledy na psychický vývoj (sociobiologie, evoluční psychologie). Role sociokulturních faktorů ve vývoji.
4. Ekologický model vývoje, situační a kontextuální aspekty v ontogenezi. Vývoj jako proces celoživotního utváření (Life Span Development).
5. Dědičnost versus prostředí. Výzkumy dědičnosti - historie a současnost. "Gene-environment" interakce, epigenetika, kaskádový model vývoje, teorie rozdílné susceptibility.
6. Deprivace a vlivy vedoucí k deprivaci. Výzkumy a významná zjištění.
7. Emocionalita v průběhu života. Teorie citové vazby (attachment), vývoj rané citové vazby, citová vazba v blízkých vztazích v celoživotní perspektivě.
8. Vývoj myšlení, řeči a učení. Vývoj metakognice, mentalizace, teorie mysli.
9. Vývoj interpersonálních vztahů, sociální poznávání v ontogenezi, rozvoj sociální kompetence. Rozvoj empatie, kooperace, soupeření, rozvoj chápání pravidel, morálního usuzování, přejímání perspektivy.
10. Prenatální vývoj, porod, novorozenecké období, poporodní adaptace a období šestinedělí (z hlediska vývoje dítěte i matky a rodiny).
11. První rok života - kojenecké období. Emoční a sociální vývoj, vývoj motoriky a kognice, řeči a předřečových schopností a vývoj primárních sociálních vztahů.
12. Období batolete - emoční a sociální vývoj, vývoj motoriky a kognice, řeči, hry a sociálních vztahů.
13. Předškolní věk - emoční a sociální vývoj, vývoj kognice, řeči, hry a sociálních vztahů.
14. Mladší školní věk - emoční a sociální vývoj, vývoj kognice, řeči, sociálních vztahů. Školní zralost, adaptace na školu, učení, motivace, vztahy s vrstevníky, vztah k autoritám.

15. Adolescence - emoční a sociální vývoj, vývoj kognice, sociálních vztahů (vztahy s rodiči, vrstevnické vztahy, partnerství a sexualita). Vývoj identity a autonomie. Historické a současné pojetí dospívání.
16. Dospělost - kritéria dospělosti (kulturní a historický pohled), fenomén vynořující se dospělosti. Vývojové zákonitosti partnerských vztahů, přechod k rodičovství, proměny rodičovské role (v individuálním vývoji a z historické a sociokulturní perspektivy), rozchod/rozvod. Práce a kariéra. Specifická témata - např. mono a homoparentální rodiny, bezdětnost, singles.
17. Stárnutí a stáří - teorie stárnutí a stáří. Adaptace na stáří. Ageismus. SOC model, teorie socioemoční selektivity. Mýty o stáří a příčiny jejich vzniku.
18. Krize v průběhu života - vývojové krize, non-normativní faktory ve vývoji. Aplikace poznatků vývojové psychologie v praxi - např. konflikty v rodině, dítě/dospívající v rozvodové a porozvodové situaci, narušení hranic rodinného systému, nemoc, úmrtí v rodině.
19. Výchova v rodině v souvislosti s utvářením osobnosti. Aplikace poznatků vývojové psychologie v praxi - např. kritická reflexe soudobých výchovných trendů (zejména s ohledem na zákonitosti psychického vývoje).
20. Vývojová psychopatologie - kumulativní model vývoje k psychopatologii, kaskádový model vývoje, rizikové a protektivní faktory (ilustrujte na konkrétních příkladech).

Literatura je uvedena v sylabech k předmětům vývojové psychologie PSY 103, PSY 104 a PSY 260.